Ülkemizin Türk Dünyasıyla Kültürel İş Birlikleri

- Türk dünyası, geniş bir coğrafi alana yayılan ve ortak bir dil, tarih ve kültürel bağlarla birbirine bağlı olan Türk halklarının oluşturduğu bir bütündür.
- Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Kırgızistan ve Özbekistan bağımsız Türk devletleridir.
- Tüm Türk devlet ve topluluklarında benzer töreler, gelenek-görenekler, inançlar, ahlak anlayışları, tarih şuuru ve birlikte yaşama kültürü bulunur.

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)

3 Ekim 2009'da "Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyi" adıyla kuruldu. 2021 yılında adı Türk Devletleri Teşkilatı olarak değiştirildi. Kuruluşun amacı Türk devletleri arasındaki iş birliğini ve dayanışmayı Türk dünyasının ortak tarih, dil ve kültür mirası çerçevesinde geliştirmektir.

Yunus Emre Enstitüsü

Yunus Emre Enstitüsü; Türkiye'yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak amacıyla kurulan bu kamu vakfıdır. Yurt dışında merkezler açarak yabancılara Türkçe öğretimi yapma, ülkemizi tanıtma vb. birçok çalışma yürütmektedir. Merkezi Ankara'dadır.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı; yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuki durumlarını korumak amacıyla 2010 yılında kuruldu. Soydaş ve akraba topluluklarla iş birliğini her düzeyde geliştirmeyi hedeflemektedir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra yeni kurulan Türk Cumhuriyetleri ve komşu ülkeler ile güçlü iş birlikleri tesis etmek amacıyla 1992 yılında kurulmuştur. Bugün 5 kıtada faaliyetlerini sürdürmektedir.

- Türk dünyasındaki kuruluşların yanı sıra, bazı bilim insanları, sanatçılar ve sporcular da ülkemizin tanıtımında önemli roller üstlenmiştir ve üstlenmeye de devam etmektedir.

A) Bilgi Soruları

1. Türk dünyası ne demektir? Kendi cümlelerinizle açıklayınız.

2. Bağımsız Türk devletleri hangileridir? Yazınız.

3. Türk devlet ve topluluklarında görülen ortak kültürel özellikler nelerdir?

4. Türk Devletleri Teşkilatı ne zaman, hangi adla kurulmuştur? Bugünkü adını hangi yılda almıştır?

5. Türk Devletleri Teşkilatının kuruluş amacı nedir?

6. Yunus Emre Enstitüsünün amacı nedir? Merkezi hangi şehirdedir?

7. Yunus Emre Enstitüsü yurt dışında hangi çalışmaları yürütmektedir?

8. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı hangi yılda ve hangi amaçla kurulmuştur?

9. TİKA'nın açılımı nedir? Hangi yılda, hangi gelişmeden sonra ve niçin kurulmuştur?

B) Yorum Soruları

10. Türk halkları geniş bir coğrafyaya yayıldığı hâlde aralarındaki bağlar sizce nasıl korunmuştur?

11. Ortak dil, Türk devletleri arasındaki iş birliğini nasıl kolaylaştırır? Örnek vererek açıklayınız.

12. "Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyi" adının "Türk Devletleri Teşkilatı" olarak değiştirilmesinin nedeni sizce ne olabilir?

13. Yabancılara Türkçe öğretilmesi ülkemizin tanıtımına nasıl katkı sağlar?

14. Yunus Emre Enstitüsü, YTB ve TİKA'nın çalışmalarını karşılaştırınız. Hangi yönleriyle benzeşir, hangi yönleriyle ayrılırlar?

15. Bilim insanları, sanatçılar ve sporcular Türk dünyasıyla kültürel bağlarımızın güçlenmesine nasıl katkıda bulunabilir?

16. Türk dünyasındaki iş birliğini artırmak için bir proje hazırlayacak olsaydınız ne yapardınız? Nedenleriyle anlatınız.

DÜŞÜNELİM

ÜLKEMİZİN TÜRK DÜNYASIYLA KÜLTÜREL İŞ BİRLİKLERİ

Aşağıdaki metinleri ve ilgili genel ağ haberlerini inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

Görsel 2.40

Merhaba arkadaşlar, ben Vedad. Ülkemde zaman zaman büyük afetler meydana geliyor ve ülke olarak zor anlar yaşıyoruz. Tabii ki zamanla bu zorlukların üstesinden geliriz ancak diğer ülkelerin desteği ve yardımı hem eski hayatımıza dönmemizi hızlandırıyor hem de bize moral veriyor.

Bosna Hersek'te sel felaketi

"... Şiddetli yağışlar nedeniyle meydana gelen sellerin ardından felaketin yaraları sarılmaya çalışılıyor. Bu amaçla Türkiye'den gönderilen konteyner evleri taşıyan beş tır, afet bölgesine ulaştırıldı..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Vedad'ın ülkesinde yaşanan sorun nedir?

2. Türkiye, Bosna Hersek'e nasıl yardım etmiştir?

3. Diğer ülkelerden gelen destek, afet yaşayan insanlar için neden önemlidir?

Görsel 2.41

Merhaba arkadaşlar, ben Nida al-Hadad. Gazze'deki İsrail saldırıları sonucu evimiz yıkıldı ve yaralandım. Tedavi için geldiğim Türkiye'de eğitimime devam ediyorum. Türkçe bildiğim için aileme ve birçok Filistinliye tercümanlık yapabiliyorum. Türkiye'ye ve Türk halkına desteklerinden dolayı çok teşekkür ederim.

Türkiye'deki Filistinli çocuklar

"... İsrail'in Gazze saldırılarında yaralanan ve tedavi edilmek üzere Türkiye'ye getirilen çocuklar, T.C. Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) sağladığı psikolojik destekle uyum eğitimi ve Türkçe dersi alıyor..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Nida Türkiye'ye niçin gelmiştir?

2. Türkiye'deki Filistinli çocuklara hangi destekler sağlanmaktadır?

3. Nida'nın Türkçe öğrenmesi ailesine ve diğer Filistinlilere nasıl bir yarar sağlamıştır?

Görsel 2.42

Merhaba arkadaşlar, ben Zeynep. Fındıklı ve kakaolu tatlıları çok seviyorum. Türkiye'de yaşadığımız için fındık konusunda şanslıyız ancak kakao ülkemizde yetişmiyor. Bu nedenle Fildişi Sahili, Gana, Endonezya, Brezilya gibi ülkelerden kakao almamız gerekiyor.

Dünyada fındık üretimi

"... 2020 yılı istatistiklerine göre dünya fındık dikim alanlarının ortalama %75'i Türkiye'dedir. Türkiye'yi sırasıyla İtalya (%8), Azerbaycan (%4), İran (%2), ABD (%2), Şili (%2) ve Gürcistan (%1) takip etmektedir..."

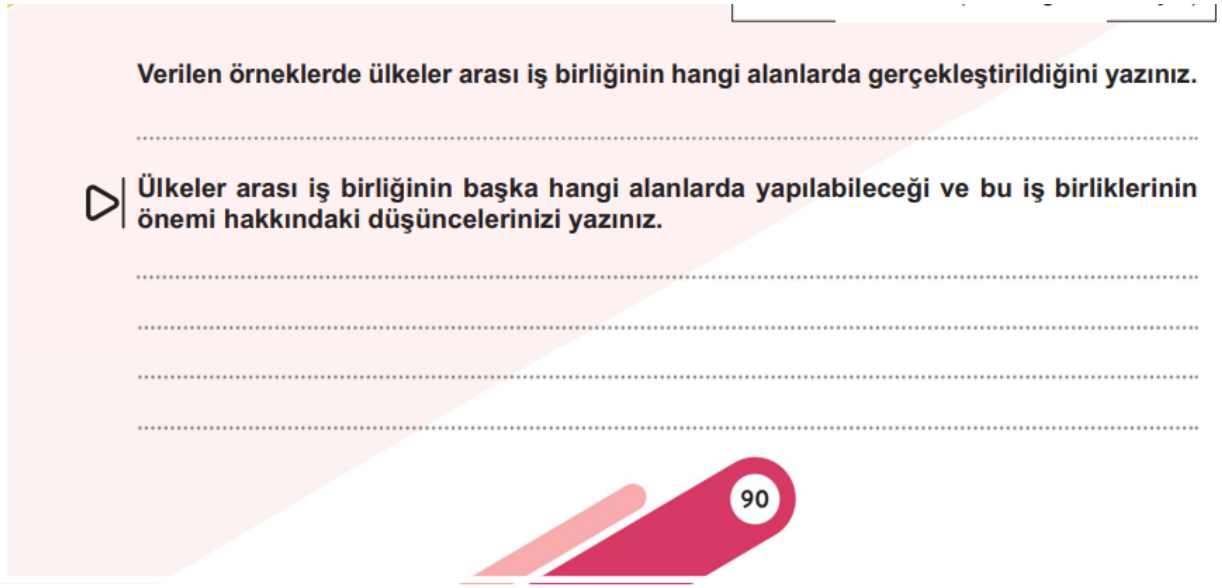
(Genel ağdan alınmıştır.)

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. 2020 yılı verilerine göre fındık dikim alanlarında Türkiye'nin yeri nedir? Türkiye'yi hangi ülkeler izlemektedir?

2. Türkiye kakaoyu hangi ülkelerden almaktadır? Bunun nedeni nedir?

3. Hiçbir ülkenin her ihtiyacını tek başına karşılayamaması ülkeler arası ilişkileri nasıl etkiler?

Cevaplar

Örneklerde iş birliği hangi alanlarda gerçekleştirilmiştir?

Afet ve insani yardım (Bosna Hersek), sağlık ve eğitim (Filistinli çocuklar), ekonomi ve ticaret (fındık ve kakao).

İş birliği başka hangi alanlarda yapılabilir? Önemi nedir?

Örnek cevap: Bilim ve teknoloji, ulaşım, enerji, çevre, spor, sanat, turizm ve güvenlik alanlarında da iş birliği yapılabilir. İş birlikleri ülkelerin ihtiyaçlarını karşılamasını, sorunları birlikte çözmesini, ekonomilerinin gelişmesini ve aralarında dostluk ile barışın güçlenmesini sağlar.

KEŞFEDELİM

Görsel 2.43

Görseldeki insanlar birlikte ne yapıyor olabilir? İş birliği yapmalarının katkıları nelerdir? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

Günlük hayatta arkadaşlarınız ve komşularınızla yaptığınız iş birliğine örnekler veriniz ve bu iş birliğinin sağladığı katkıları ilgili bölümlere yazınız.

Arkadaşlarınızla Yaptığınız İş Birliği	Yaptığınız İş Birliğinin Katkıları
.....	.....

Komşularınızla Yaptığınız İş Birliği	Yaptığınız İş Birliğinin Katkıları
.....	.....

Günlük hayatta ortak amaç ve hedeflere sahip kişilerle iş birliği yapmanın faydalarını göz önünde bulundurarak devletler arasındaki iş birliğinin önemini yorumlayınız.

91

Cevaplar

Görseldeki insanlar ne yapıyor olabilir? İş birliğinin katkıları nelerdir?

Birlikte kışlık yiyecek (turşu, salça, konserve) hazırlıyor olabilirler. İş kısa sürede ve kolayca biter, büyükler bilgilerini küçüklere aktarır, dayanışma ve paylaşma duygusu güçlenir.

Arkadaşlarla iş birliği ve katkıları (örnek)

İş birliği: Birlikte ders çalışmak, grup projesi hazırlamak, sınıfı düzenlemek.

Katkıları: Öğrenme kolaylaşır, görev paylaşımı ile zaman kazanılır, arkadaşlık güçlenir.

Komşularla iş birliği ve katkıları (örnek)

İş birliği: Apartman veya mahalle temizliği, kışlık hazırlığı, ihtiyacı olan komşuya yardım.

Katkıları: Yaşanılan çevre güzelleşir, işler kolaylaşır, güven ve komşuluk bağları artar.

Devletler arasındaki iş birliğinin önemi

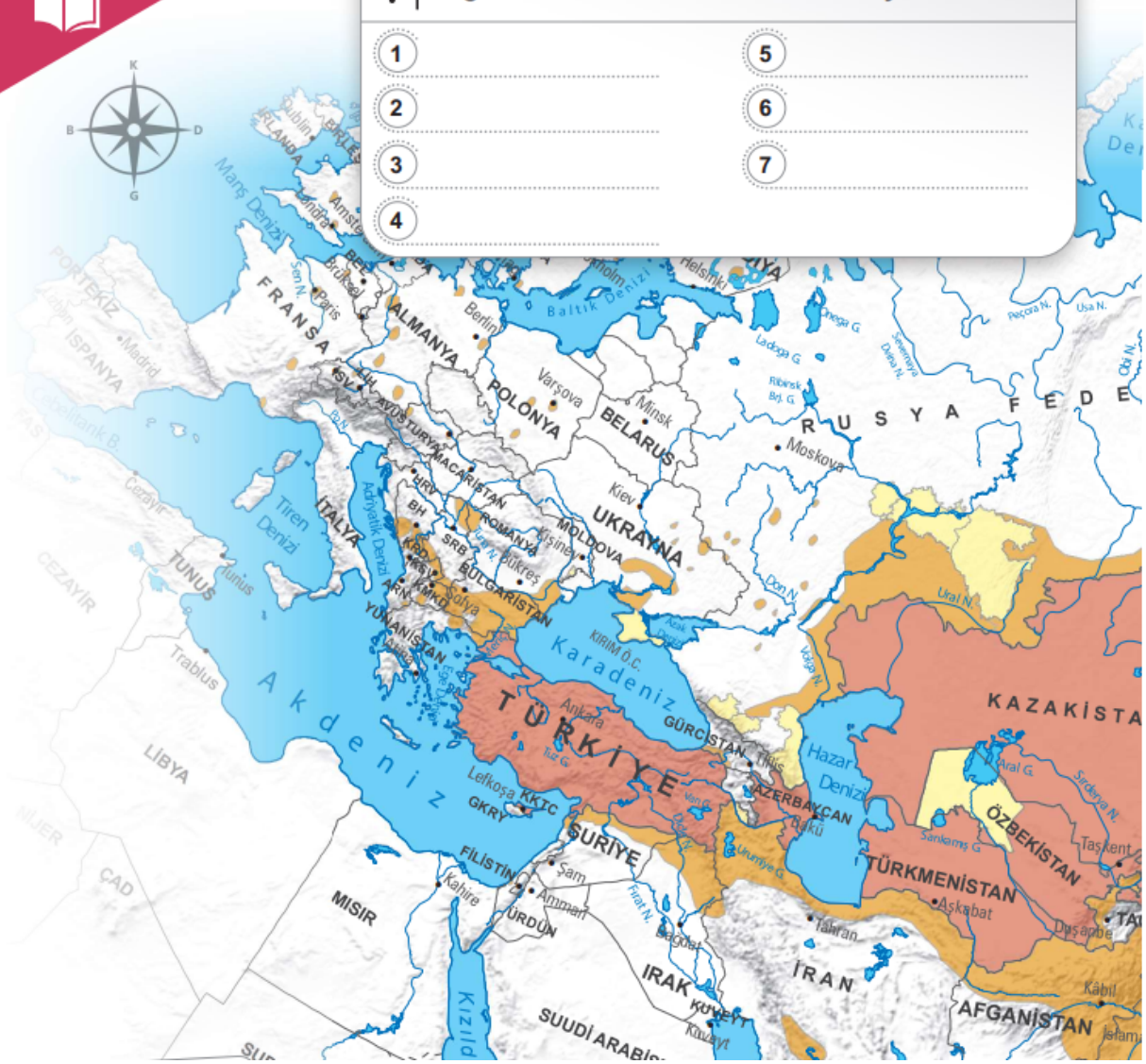
Örnek cevap: Ortak amacı olan insanlar birlikte nasıl daha başarılı oluyorsa devletler de iş birliğiyle ekonomi, sağlık, eğitim ve güvenlik sorunlarını daha kolay çözer. Bu durum kalkınmaya, dayanışmaya ve barışa katkı sağlar.

ÖĞRENELİM

Türk kültürünün yaşandığı geniş coğrafyayı yazılı, görsel ve dijital kaynaklardan inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

? Bağımsız Türk devletlerinin isimlerini yazınız.

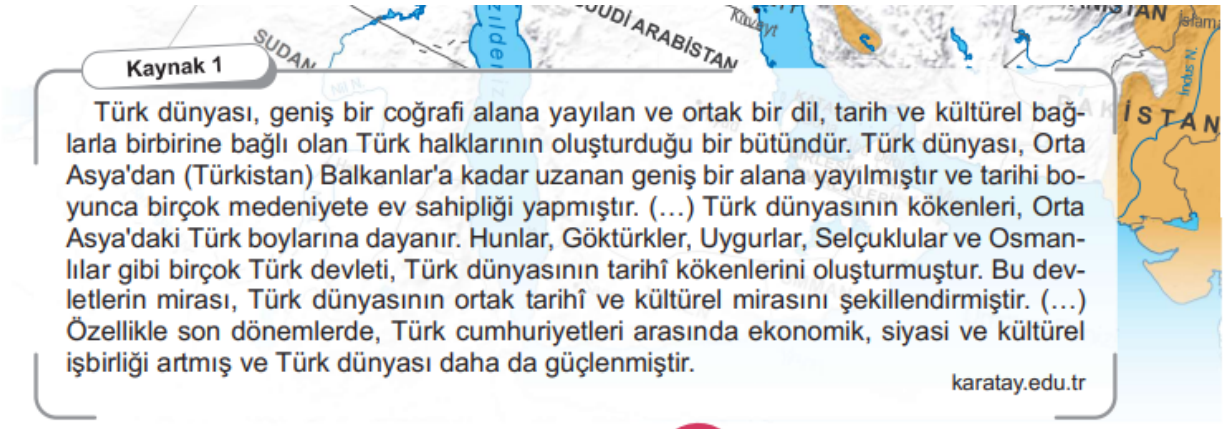
1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....

Cevaplar

Bağımsız Türk devletleri

1. Türkiye 2. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti 3. Azerbaycan 4. Kazakistan 5. Kırgızistan 6. Özbekistan 7. Türkmenistan

Kaynak 1

Türk dünyası, geniş bir coğrafi alana yayılan ve ortak bir dil, tarih ve kültürel bağlarla birbirine bağlı olan Türk halklarının oluşturduğu bir bütündür. Türk dünyası, Orta Asya'dan (Türkistan) Balkanlar'a kadar uzanan geniş bir alana yayılmıştır ve tarihi boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. (...) Türk dünyasının kökenleri, Orta Asya'daki Türk boylarına dayanır. Hunlar, Göktürkler, Uygurlar, Selçuklular ve Osmanlılar gibi birçok Türk devleti, Türk dünyasının tarihî kökenlerini oluşturmuştur. Bu devletlerin mirası, Türk dünyasının ortak tarihî ve kültürel mirasını şekillendirmiştir. (...) Özellikle son dönemlerde, Türk cumhuriyetleri arasında ekonomik, siyasi ve kültürel işbirliği artmış ve Türk dünyası daha da güçlenmiştir.

karatay.edu.tr

92

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Türk dünyası nasıl tanımlanır? Hangi coğrafyaya yayılmıştır?

2. Türk dünyasının tarihî köklerini oluşturan devletlerden hangileri metinde verilmiştir?

3. Geçmişte kurulan Türk devletlerinin mirası bugünkü Türk dünyasını nasıl etkilemiştir?

4. Son dönemde Türk cumhuriyetleri arasında hangi alanlarda iş birliği artmıştır? Bunun sonuçları neler olabilir?

Ülkemizle denizden ve karadan komşu olan Türk devletlerinin isimlerini yazınız.

1 ..... 2 .....

"Anayurt Marşı"nı okuyunuz veya dinleyiniz. Marş'ın Türk dünyasına vermek istediği mesaj ne olabilir? Açıklayınız.

ANAYURT MARŞI

Özbek, Türkmen, Uygur, Tatar, Azer bir boydur.
Karakalpak, Kırgız, Kazak bunlar bir soydur.
Özbekistan, Türkmenistan diye kurmuşlar.
Anayurdum Türkistan'ı bölüp koymuşlar.

Özbek, Türkmen, Uygur, Tatar, Azer bir boydur.
Karakalpak, Kırgız, Kazak bunlar bir soydur.

İnanmayın, aldanmayın ey Türk yiğitler!
Kırk asırlık tarihe sahip olan Türkler!

Özbek, Türkmen, Uygur, Tatar, Azer bir boydur
Karakalpak, Kırgız, Kazak bunlar bir soydur.

Türkistan, Kafkasistan ey güzel yurdumuz!
Sana kurban olalım ey anayurdumuz!

Özbek, Türkmen, Uygur, Tatar, Azer bir boydur.
Karakalpak, Kırgız, Kazak bunlar bir soydur.

Söz ve Müzik: Mehmet Sabir KARGER

Cevaplar

Ülkemize denizden ve karadan komşu Türk devletleri

1. Azerbaycan (Nahçıvan üzerinden kara komşusu) 2. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (deniz komşusu)

Anayurt Marşı'nın Türk dünyasına mesajı

Farklı adlarla anılan Türk boylarının aynı soydan geldiği; bu nedenle ayrılığa düşmemeleri, köklü tarihlerine ve ortak yurtlarına sahip çıkarak birlik ve dayanışma içinde olmaları gerektiği anlatılmaktadır.

Harita 2.21

Kaynak 2

Bugün "Türk Dünyası" olarak adlandırılan ve yaklaşık 11.2 milyon km²'lik geniş bir alanı kapsayan coğrafya; etnik ve kültürel bağlarla birbirine kenetlenmiş 250 milyonluk bir nüfus potansiyeline sahiptir. Bu etnik ve kültürel birliğin sınırları Adriyatik'ten başlayarak Büyük Çin Seddi'ne kadar devam eder. Bu coğrafyada yer alan Türk halklarının yaklaşık olarak yarısına yakın bir kısmının kendine ait bağımsız devleti bulunmakla beraber, bundan çok daha fazlasının bir başka devletin idaresi altında yaşadıkları görülmektedir. Türk toplulukları özellikle Çin ve Rusya'nın idaresi altında kalan bölgelerde yoğunlaşmış durumdadır. Bu nedenle Türk Dünyasını oluşturan ülkeleri genel itibariyle 3 kısımda ele almak mümkündür:

- Bağımsız Türk devletleri
- Özerk (muhtar, yarı bağımsız) Türk Toplulukları
- Başka bir devletin yönetimi altındaki Türk nüfus bölgeleri

Türker, 2021, s. 1-2.

"Anayurt" marşı

Haritada Türk Dünyası oyunu

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Türk dünyasının yüz ölçümü ve nüfus potansiyeli ne kadardır?

2. Türk dünyasının sınırları nereden nereye uzanır?

3. Türk dünyasını oluşturan yerler hangi üç kısımda ele alınır?

4. Bağımsız devlet ile özerk topluluk arasında nasıl bir fark vardır?

5. Türk dünyasının çok geniş bir alana yayılmış olması iş birliğini nasıl etkileyebilir?

Kaynak 3

Değişik lehçe, şive ve ağızları olsa da ortak bir dil (Türkçe), uygulandığı yörelere ve ülkelere göre çeşitlense de ortak özellikler taşıyan töre, gelenek ve görenekler; din ve ahlâk anlayışları; kabuller ve inanışlar; törenler ve davranışlar; üretim ve tüketim biçimleri, sanat ve edebiyat, tarih şuuru ve birlikte yaşama kültürü gibi değerler birliğinden oluşan Türk kültür dünyası, Türk dünyası kültürünü oluşturur (Görsel 2.44).

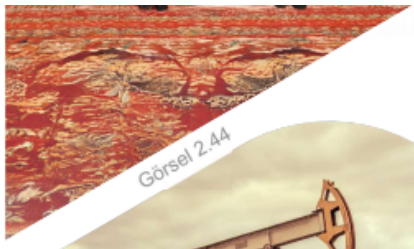
Durbilmez, 2018, s. 15.

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Türk kültür dünyasını oluşturan ortak değerler nelerdir?

2. Lehçe, şive ve ağız farklılıklarının bulunması ortak bir kültürün varlığına engel midir? Neden?

3. Festivaller ortak kültürün yaşatılmasına nasıl katkı sağlar?

Görsel 2.44

Görsel 2.45

Dublinez, 2018, s. 15.

Türklerin tarih boyunca yoğun olarak yaşadığı coğrafi bölgelerin ortak özelliklerinden biri de zengin yer altı kaynaklarına sahip olmalarıdır (Görsel 2.45). Özellikle Türkistan'da yer alan Türk Cumhuriyetleri (Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Azerbaycan), enerji ve maden kaynakları açısından stratejik öneme sahiptir.

Bu ülkelerde petrol, doğalgaz, taşkömürü, uranyum gibi enerji kaynaklarının yanı sıra ekonomik değeri yüksek yeşim taşı, zümrüt gibi değerli mineraller de bulunmaktadır. Bu doğal kaynaklar, Türk Cumhuriyetleri'ne hem ekonomik kalkınma potansiyeli sunmakta hem de küresel enerji ve ham madde piyasalarında söz sahibi olmalarını sağlamaktadır.

Türk dünyası coğrafyası, hayata geçirilen projelerle giderek daha değerli hâle gelmektedir. Bu projelerden biri de **Demir İpek Yolu**'dur.

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Türk cumhuriyetlerinde hangi yer altı kaynakları bulunmaktadır?

2. Zengin enerji ve maden kaynakları Türk cumhuriyetlerine hangi üstünlükleri sağlar?

3. Türk dünyası coğrafyasının değerini artıran projelerden biri hangisidir?

4. Enerji alanında iş birliği Türk devletlerine neler kazandırabilir?

Görsel 2.46

Yeniden Hizmete Açılan Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu Hattı ile İş birliği

"... 2017 yılında Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan iş birliğiyle hizmete açılan Bakü-Tiflis-Kars demir yolu hattı (Görsel 2.46) sayesinde Türkiye'den Rusya, Gürcistan, Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Çin'e yük taşımacılığı gerçekleştirilmektedir. Çin'den Avrupa'ya uzanan ve "Demir İpek Yolu" olarak adlandırılan bu hat, tarihî İpek Yolu'nu canlandırmayı hedeflemektedir. Hattın etkinliği arttıkça Azerbaycan ile Hazar Denizi üzerinde projeler geliştirilebilecek ve Nahçıvan ile Rusya arasında ulaşım ve enerji alanında iş birlikleri sağlanabilecektir. Bu gelişmeler, ülkemizin bölgedeki stratejik konumunun önemini artıracaktır..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Demir İpek Yolu'nun ülkemize katkıları neler olabilir? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

94

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu Hattı hangi yılda, hangi ülkelerin iş birliğiyle hizmete açılmıştır?

2. Bu hat sayesinde hangi ülkelere yük taşımacılığı yapılmaktadır?

3. "Demir İpek Yolu" neyi canlandırmayı hedeflemektedir?

4. Demir İpek Yolu'nun ülkemize katkıları neler olabilir?

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruyu cevaplayınız.

Görsel 2.47

"Düşün bir kere, Osmanlı İmparatorluğu ne oldu? Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ne oldu? Dünyayı ürküten Almanya'dan bugün ne kaldı? Demek hiçbir şey sürekli değildir. Bugün ölümsüz gibi görünen nice güçlerden ileride belki pek az şey kalacaktır. Devletler ve milletler, bu idrakin içinde olmalıdırlar. Bugün Sovyet Rusya; dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız vardır (Görsel 2.47). *Fakat yarın ne olacağını kimse kestiremez. Tıpkı Osmanlı İmparatorluğu gibi, tıpkı Avusturya-Macaristan İmparatorluğu gibi parçalanabilir. Bugün elinde tuttuğu milletler, avuçlarından kaçabilir. Dünya, yeni bir dengeye ulaşır. O zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir. Bizim, bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir öz kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız.*

Hazır olmak, yalnız o günü susup beklemek değildir. Hazırlanmak lazımdır. Milletler buna nasıl hazırlanır: Manevi köprülerini sağlam tutarak.

Dil, bir köprüdür.

İnanç, bir köprüdür.

Tarih, bir köprüdür.

Bugün biz bu kitlelerden dil bakımından, gelenek, görenek, tarih bakımından ayrılmış; çok uzağa düşmüşüz. Bizim bulunduğumuz yer mi doğru, onlarınki mi? Bunun hesabını yapmakta fayda yoktur. Onların bize yaklaşmasını bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekli. Köklerimize inmeli ve olayların böldüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz. Tarih bağı kurmamız lazım, folklor bağı kurmamız lazım. Bunları kim yapacak? Elbette biz! Nasıl yapacağız? İşte görüyorsunuz, dil encümenleri, tarih encümenleri kuruluyor. Dilimizi onun diline yaklaştırmaya ve böylece birbirimizi daha kolay anlar hâle gelmeye çalışıyoruz. Tarihimizi ona yaklaştırmaya çalışıyoruz, ortak bir mazi yaratmak peşindeyiz. Bunlar açıktan yapılmaz, adı konarak yapılmaz, bunlar devletlerin ve milletlerin derin düşünceleridir."

(Mustafa Kemal Atatürk, 9 Ekim 1933, Çankaya Köşkü)

? **Mustafa Kemal Atatürk'ün sözlerinden yola çıkarak bağımsız Türk devletleri ile ülkemizi yakınlaştıran ortak özellikler neler olabilir? Yazınız.**

.....

.....

.....

Cevaplar

Atatürk'ün sözlerine göre bizi yakınlaştıran ortak özellikler

Dil, inanç, tarih, soy (köken), gelenek ve görenekler, folklor ve ortak kültür. Atatürk bunları milletleri birbirine bağlayan "manevi köprüler" olarak görmektedir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün öngördüğü gibi Sovyet Rusya dağılmış (1991); soy, dil ve din birliğimiz olan beş bağımsız Türk cumhuriyeti kurulmuştur. Ülkemiz, kurulan Türk cumhuriyetlerinin bağımsızlığını ilk tanıyan devletlerden biri olmuştur. Eğitim, sanat, spor, turizm gibi birçok alanda bu Türk devletleriyle iş birliği yapmış ve onlara destek olmuştur. Bu iş birliğinin sonucunda bazı kurum ve kuruluşlar faaliyete geçmiştir.

Bu kuruluşları ve kuruluşların faaliyetlerini verilen yazılı, görsel ve dijital kaynaklardan inceleyiniz.

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Sovyet Rusya hangi yılda dağılmış, ardından kaç bağımsız Türk cumhuriyeti kurulmuştur? Bunlar hangileridir?

2. Ülkemizin bu cumhuriyetlerin bağımsızlığını ilk tanıyan devletlerden olması ilişkileri nasıl etkilemiş olabilir?

3. Türkiye, Türk devletleriyle hangi alanlarda iş birliği yapmış ve onlara destek olmuştur?

Görsel 2.48

Bu kuruluşları ve kuruluşların faaliyetlerini verilen yazılı, görsel ve dijital kaynaklardan inceleyiniz.

3 Ekim 2009' da "Türk Dili Konuşan Ülkeler İş birliği Konseyi" adıyla kurulmuş, 12 Kasım 2021'de "Türk Devletleri Teşkilatı" adını almıştır (Görsel 2.48). Kuruluşun amacı, Türk devletleri arasındaki iş birliğini ve dayanışmayı Türk dünyasının ortak tarih, dil ve kültür mirası çerçevesinde ve çok taraflı bir şekilde geliştirmektir. Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan üye ülkelerken Macaristan, Türkmenistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) gözlemci ülkelerdir.

Türk Devletleri Teşkilatı

Celal-Abad 2025 yılı "Türk Dünyası Turizm Başkenti" ilan edildi

"... Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Turizmden Sorumlu Bakanlar 9. Toplantısı 25 Eylül 2024 tarihinde Kırgızistan'ın Celal-Abad şehrinde düzenlendi. Heyet başkanları, Türk dünyasındaki turizm iş birliğinin hem ikili hem de çok taraflı yönlerini vurguladı. TDT üye ve gözlemci devletleri arasında turist hareketliliğinin artırılmasının önemini belirterek TDT çerçevesinde ileriye dönük plan ve proje önerilerini sundular..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Türk Devletleri Teşkilatı hangi adla, ne zaman kurulmuş; bugünkü adını ne zaman almıştır?

2. Teşkilatın amacı nedir?

3. Teşkilatın üye ve gözlemci ülkeleri hangileridir?

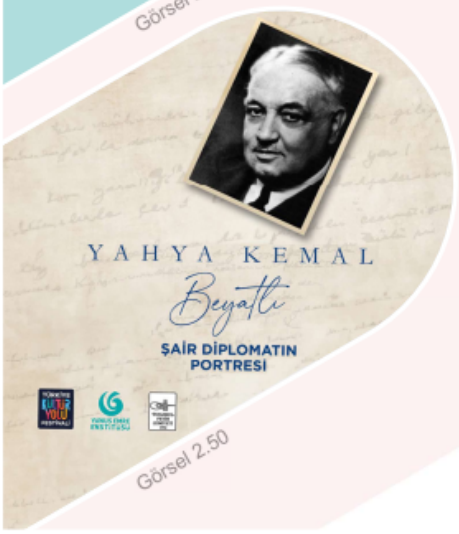
4. Celal-Abad hangi yıl için "Türk Dünyası Turizm Başkenti" ilan edilmiştir?

5. Böyle bir unvan bir şehre neler kazandırır?

Merkezi Ankara'da bulunan Yunus Emre Vakfı; Türkiye'yi, Türk dili, tarihi, kültürü ve sanatını tanıtmak amacıyla kurulmuş bir kamu vakfıdır (Görsel 2.49). Yunus Emre Enstitüsü yurt dışında merkezler kurmuştur. Bu merkezlerde yabancılara Türkçe öğretimi yapmanın yanı sıra Türkiye'nin tanıtımı amacıyla kültür ve sanat faaliyetleri yürütmekte ve bilimsel çalışmalara destek vermektedir.

Yunus Emre Enstitüsü

Görsel 2.49

Görsel 2.50

2024 İstanbul Kültür Yolu Festivali kapsamında, Yunus Emre Enstitüsü tarafından "Diplomat Şair Yahya Kemal Beyatlı Sergisi" ziyarete açıldı

"... 2024 İstanbul Kültür Yolu Festivali kapsamında enstitümüz ve Yahya Kemal Enstitüsü iş birliğiyle bir sergi hazırlandı. Bu sergi Yahya Kemal Beyatlı'nın elçilik yıllarına (1926-1932) ve farklı görev yerlerine (Varşova, Madrid, Lizbon, Karaçi) ait fotoğraflar, görseller, mektuplar ve el yazısı örneklerinden oluşuyor (Görsel 2.50)..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Yunus Emre Enstitüsü hangi amaçla kurulmuştur? Merkezi nerededir?

2. Enstitü yurt dışındaki merkezlerinde hangi çalışmaları yürütmektedir?

3. Yahya Kemal Beyatlı Sergisi'nde neler yer almaktadır?

4. Bu tür sergiler kültürümüzün tanıtılmasına nasıl katkı sağlar?

2010 yılında kurulan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuki durumlarını korumayı amaçlamaktadır (Görsel 2.51). Balkanlar'dan Afrika'ya, Kafkasya'dan Doğu Avrupa'ya, Orta ve Doğu Asya'dan Orta Doğu'ya uzanan geniş bir medeniyet havzasında faaliyet gösteren YTB, kardeş olarak tanımladığımız soydaş ve akraba topluluklarla iş birliğini her düzeyde geliştirmeyi hedeflemektedir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

Görsel 2.51

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. YTB'nin açılımı nedir ve hangi yılda kurulmuştur?

2. YTB, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız için neyi amaçlamaktadır?

3. YTB hangi coğrafyalarda faaliyet göstermektedir?

4. Soydaş ve akraba topluluklarla ilişkileri sürdürmek neden önemlidir?

YTB, Türkiye burslarından yararlanan öğrencilere İstanbul'da mezuniyet töreni düzenledi

"... Farklı ülkelerden öğrencilerin eğitim süreçlerine dair kısa filmle başlayan törende 2024 yılı mezunları diplomalarını aldı (Görsel 2.52). Türkiye bursları kapsamında 15 bin öğrenci olduğunu ve programın Türkiye'nin resmî burs programı olduğunu kaydeden yetkililer; dünyanın 180 ülkesinden lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde uluslararası öğrencilerin Türkiye'de misafir edilmesi bakımından stratejik bir program olduğunu söyledi..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Türkiye Bursları'ndan kimler, hangi düzeylerde yararlanmaktadır?

2. Haberde bu programdan yararlanan öğrenciler hakkında hangi sayılar verilmiştir?

3. Yabancı öğrencilerin ülkemizde eğitim görmesi Türkiye'ye neler kazandırır?

Görsel 2.52

Ülkemiz, 90'lı yıllarda Türkistan konusundaki önceliğini genç Türk devletlerinin uluslararası toplum tarafından tanınmasına vermiştir. Ardından Türkistan'da yeni kurulan ülkelerde yaşayan soydaşlarımız için sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda birçok çalışma gerçekleştirmiştir. Ayrıca küresel kalkınma iş birliği kuruluşu Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Balkanlar'dan Türkistan'a, Latin Amerika'dan Afrika ve Güneydoğu Asya'ya kadar birçok bölgede bireylerin hayatları boyunca faydalanacakları çeşitli projeler hayata geçirmektedir (Görsel 2.53).

Görsel 2.53

TİKA'dan Tacikistan'da sporun gelişimine destek

"... TİKA tarafından Tacikistan Atletizm Federasyonunun altyapısını desteklemek amacıyla çekiç, disk, gülle ve cirit atma sporlarında kullanılan ülkedeki tek çekiç ve disk atma kafesi yenilenmiş ve kafesin çevre düzenlemesi de yapılmıştır. TİKA'nın desteklerinden memnuniyet duyduğunu belirten Atletizm Federasyonu Başkanlığı, Tacikistan'da gençleri spora teşvik etmek için her türlü iş birliğine açık olduklarını ifade etmiştir..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

TİKA

Hakkında bilgi verilen kuruluşların düzenlediği faaliyetlerin uluslararası ilişkilerimize katkıları neler olabilir? Açıklayınız.

97

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Ülkemiz 90'lı yıllarda Türkistan konusunda önceliği neye vermiştir?

2. TİKA hangi bölgelerde projeler yürütmektedir?

3. TİKA, Tacikistan'da sporun gelişmesi için neler yapmıştır?

4. Bu kuruluşların faaliyetlerinin uluslararası ilişkilerimize katkıları neler olabilir?

Bu kuruluşlar gibi ülkemizin tanıtımına katkıda bulunan, ülkemizi başarı ile temsil eden birçok kuruluşumuz ve değerli insanımız vardır.

Bilim, sanat, spor ve kültür alanında verilen örnekleri inceleyiniz.

Görsel 2.54

Oktay Sinanoğlu: Türkçe aşığı, millî kültür savunucusu

26 yaşında "Dünyanın en genç profesörü" ünvanını alan Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu, bilimsel çalışmaların yanı sıra hayatı boyunca Türkçe ve millî kültürün korunması için de çaba sarf etti (Görsel 2.54). Çok sayıda konferansa katılan Sinanoğlu, Türkçe eğitimin önemine işaret ederek kültür sömürgeciliği tehlikesine vurgu yaptı.

(Genel ağdan alınmıştır.)

7'den 77'ye gönüllere taht kuran sanatçı: Barış Manço

Besteleri birçok dile çevrilerek farklı sanatçılar tarafından yorumlanan, gönüllü olarak kültür elçiliğimizi yapan Barış Manço, 1991'de devlet sanatçısı ünvanına layık görüldü (Görsel 2.55). Halk şiiri geleneğinde olduğu gibi kendi ismine yer veren Barış Manço "modern çağ ozanı" olarak unutulan değerleri hatırlattı. Toplumsal konulara ve ailenin önemine dikkat çekti. Ayrıca şarkılarında atasözleri ve deyimler kullanarak toplumsal hafızada canlı kalmalarını sağladı.

(Genel ağdan alınmıştır.)

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Oktay Sinanoğlu bilim alanındaki çalışmalarının yanında hangi konuda çaba göstermiştir?

2. Sinanoğlu hangi tehlikeye dikkat çekmiştir?

3. Barış Manço kültürümüzün tanıtılmasına ve yaşatılmasına nasıl katkı sağlamıştır?

4. Sanatçılar ve bilim insanları ülkemizin tanıtımında neden etkilidir?

Görsel 2.55

Görsel 2.56

Dünya sporunun unutulmaz ismi: "Cep Herkülü" Naim Süleymanoğlu

Dünyanın gelmiş geçmiş en büyük haltercisi ünvanının sahibi Naim Süleymanoğlu, sadece sporuyla değil Bulgaristan'da yaşayan Türklerin sesi olmasıyla da dünyada tanındı (Görsel 2.56). "Türklere karşı yapılanları kabullenmem mümkün değildi. Türkleri yok sayanlar için ter dökmek istemiyordum." diyen Naim Süleymanoğlu, millî sporcumuz olarak kazandığı başarılar ve kırdığı rekorlar ile ülkemizi uluslararası müsabakalarda temsil etti.

(Genel ağdan alınmıştır.)

Türk Devlet ve Düşünce Hayatına Yön Veren Şahsiyetlerin Kısa Yaşam Öyküleri Serisi ve Çevirisi

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı tarafından hazırlanan projede Türk sanat, bilim ve kültür dünyasında başarılı olmuş şahsiyetlerin kısa yaşam öykülerine yer verilecektir. Proje kapsamında 18 Türk düşünce ve kültür insanının yaşam öykülerinin hazırlanması, yabancı dillere çevrilerek yayımlanması planlanmıştır. Bu projenin amacı Türk dili ve kültürünün tanıtılarak farkındalık oluşturulmasıdır.

(Genel ağdan alınmıştır.)

Siz de ülkemizin tanıtımına katkıda bulunan, ülkemizi başarı ile temsil eden insanlara veya kuruluşlara örnekler veriniz.

98

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Naim Süleymanoğlu sporun yanında hangi yönüyle dünyada tanınmıştır?

2. Yaşam öyküleri projesinin amacı nedir?

3. Siz de ülkemizi başarıyla temsil eden kişi veya kuruluşlara örnek veriniz. Seçiminizin nedenini açıklayınız.

Mustafa Kemal Atatürk, farklı zamanlarda ve yerlerde yaptığı konuşmalarında vatanına ve milletine olan sevgisini sık sık dile getirmiştir.

Kaynak 4

"Benim için dünyada en büyük mevki ve mükâfat, milletin bir ferdi olarak yaşamaktır. Eğer Cenab-ı Hak beni bunda muvaffak etmiş ise, şükrederim. Bugün olduğu gibi ömrümün nihayetine kadar milletin hizmetinde olmakla iftihar edeceğim."

"Vatanını en çok seven, görevini en iyi yapandır."

Mustafa Kemal Atatürk

meb.gov.tr

Görsel 2.57

Atatürk'ün sözlerini de dikkate alarak incelediğiniz haberlerde ülkemizi yurt dışında temsil eden kişilerin sahip olduğu değerler nelerdir? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

İncelediğiniz kaynaklardan faydalanarak ülkemizin Türk devletleri ve toplulukları ile eğitim, spor, sanat ve turizm alanlarında gerçekleştirdiği iş birliğine örnekler veriniz.

Eğitim .....

Spor .....

Sanat .....

Turizm .....

Cevaplar

Ülkemizi yurt dışında temsil eden kişilerin değerleri

Vatanseverlik, çalışkanlık, sorumluluk, görevini en iyi biçimde yapma, millî ve kültürel değerlere bağlılık, azim ve fedakârlık.

Türk devletleri ve topluluklarıyla iş birliği örnekleri

Eğitim: Türkiye Bursları; Ahmet Yesevi ve Manas üniversiteleri.

Spor: TİKA'nın Tacikistan Atletizm Federasyonunun altyapısını desteklemesi.

Sanat: TÜRKSOY Ressamlar Buluşması; Türk Dünyası Belgesel Film Festivali.

Turizm: TDT Turizmden Sorumlu Bakanlar Toplantısı; Celal-Abad'ın Türk Dünyası Turizm Başkenti ilan edilmesi.

Ankara'da açılan "TÜRKSOY Ressamlar Buluşması" programı kapsamında "Kuzey Makedonya'dan Ressamlar Sergisi", sanat alanında Türk devlet ve topluluklarıyla yaptığımız kültürel iş birliğine örnek olarak verilebilir.

"Kuzey Makedonya'dan Ressamlar Sergisi" Ankara'da açıldı

"... Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatının (TÜRKSOY) kuruluşunun 30. yılı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılına ithafen düzenlenen "TÜRKSOY Ressamlar Buluşması" kapsamında "Kuzey Makedonya'dan Ressamlar Sergisi" Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesinde açıldı. Açılış konuşmasında TÜRKSOY yetkilileri, sanatın insanları bir araya getirme gücüne dikkat çekerken "Biz birbirimizi tanıdıkça birbirimizi seveceğiz, birbirimizi sevdikçe de birlikte üreteceğiz." ifadelerini kullandı..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. TÜRKSOY Ressamlar Buluşması hangi olaylara ithaf edilmiştir?

2. Sanat, Türk devlet ve toplulukları arasındaki bağları nasıl güçlendirir?

3. "Birbirimizi tanıdıkça birbirimizi seveceğiz, sevdikçe de birlikte üreteceğiz." sözünü yorumlayınız.

Görsel 2.58

Ormana köyü "En İyi Turizm Köyü" seçildi

"... Antalya'nın İbradı ilçesine bağlı Ormana köyü, Birleşmiş Milletler Turizm Teşkilatı (UNWTO) tarafından düzenlenen 2024 yılı "En İyi Turizm Köyü" programında birinci oldu. Köy, tarihî "düğmeli evler"i ve sürdürülebilir yaşam kültürüyle öne çıkarken aynı zamanda bölgenin kültürel mirasının korunmasına yönelik yapılan titiz çalışmalara da örnek oldu. Birçok eski ev, terk edilmiş yapılar ve yıkılmak üzere olan binalar; yıllarca süren yenileme çalışmaları sayesinde yeniden hayata döndü (Görsel 2.58). Bu sayede Ormana köyü, Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma Vakfının (ÇEKÜL Vakfı) öncülüğünde sadece bir kültür turizm merkezi değil, aynı zamanda doğal ve kültürel mirasını koruyan, sürdürülebilir kalkınma anlayışına sahip bir köy olarak dikkatleri üzerine çekti...."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Siz de kültürel zenginliklerimize örnekler veriniz.Verilen örnek haberi dikkate alarak bu değerleri tanıtma, koruma ve geliştirme çabalarının ülkemize ne gibi katkılarda bulunacağını söyleyiniz.

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Ormana köyü hangi özellikleriyle öne çıkmış ve hangi unvanı kazanmıştır?

2. Kültürel zenginliklerimize örnekler veriniz.

3. Bu değerleri tanıtma, koruma ve geliştirme çabaları ülkemize ne gibi katkılar sağlar?

Tarihten gelen bağlar "Kültür ve Gönül Coğrafyası"

Türk milleti olarak geçmişten günümüze kurduğumuz büyük devletlerle Doğu Avrupa'dan Türkistan'a, Sibirya'dan Afrika'ya kadar dünyanın birçok bölgesinde var olduk. Hâkimiyet kurduğumuz bu bölgelerde farklı milletlerle, farklı inançlara sahip toplumlarla gönül ve kültür bağı kurduk. İster bizim gibi Türk ve Müslüman olsun ister farklı bir kültüre, inanca sahip olsun ihtiyaç duydukları her an onlara destek olduk, olmaya da devam ediyoruz. Bu sayede gönül ve kültür coğrafyamızı oluşturan devletl ve toplumlarla iş birliğimizi her geçen gün geliştirmeye devam ediyoruz.

Kaynağını köklü tarihimizden alan kültür ve gönül coğrafyamızla kurduğumuz bağları, örneklerde verilen gazete haberleri üzerinden inceleyiniz.

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. "Kültür ve gönül coğrafyası" ifadesinden ne anlıyorsunuz?

2. Türk milleti tarih boyunca hangi bölgelerde var olmuştur?

3. Farklı kültür ve inançtan toplumlara da destek olunması hangi değerlerle açıklanabilir?

Kaynağını köklü tarihimizden alan kültür ve gönül coğrafyamızla kurduğumuz bağları, örneklerde verilen gazete haberleri üzerinden inceleyiniz.

Görsel 2.59

Türk Dünyası Ortak Alfabe Komisyonu 34 harften oluşan Ortak Türk Alfabesi önerisi üzerinde uzlaştı

"... 34 harften oluşan "Ortak Türk Alfabesi" Türk Devletleri Teşkilatının öncülüğünde oluşturulan "Türk Dünyası Ortak Alfabe Komisyonu" tarafından oy birliğiyle kabul edildi (Görsel 2.59). Bilimsel kısmı tamamlanan bu tarihî ve stratejik çalışmanın "Sonuç Bildirgesi" de ilgili devlet makamlarına ve Türk Devletleri Teşkilatı Aksakallar Konseyi Başkanlığına sunulmak üzere hazırlandı ve Komisyon üyelerince oy birliğiyle kabul edildi..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Ortak Türk Alfabesi kaç harften oluşmaktadır?

2. Bu alfabe hangi kuruluşun öncülüğünde oluşturulan komisyonca kabul edilmiştir?

3. Ortak bir alfabe Türk dünyasına ne gibi yararlar sağlayabilir?

Türk Sağlıkçılar, TADD'ın organizasyonuyla Burundi'de binlerce kişiye destek oluyor

"... Türk sağlık ekibi, Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ve Tüm Afrika'nın Dostları Derneği (TADD) iş birliğiyle Burundi'de binlerce kişiye sağlık hizmeti sunuyor (Görsel 2.60). 7 kişilik sağlık ekibinin başkent Bujumbura ve Gitega şehirlerinde ağız ve diş sağlığı organizasyonu çerçevesinde 3-13 Temmuz tarihlerinde tedavi, muayene ve eğitim hizmetleri verdikleri bildirildi. Sağlık ekibi, taramalar ve tedaviler kapsamında kullanmak üzere çok sayıda tıbbi malzeme ve ilacı da yanlarında götürdü..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Görsel 2.60

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Türk sağlık ekibi Burundi'de hangi kuruluşların iş birliğiyle çalışmıştır?

2. Sağlık ekibi hangi hizmetleri vermiştir?

3. Uzak ülkelere sağlık desteği verilmesi ülkemizle ilişkileri nasıl etkiler?

9. Türk Dünyası Belgesel Film Festivali'ne 300 yapım başvurdu

"... Konuya ilişkin yapılan açıklamaya göre Türk Dünyası Gazeteciler Federasyonu öncülüğünde T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü, TÜRKSOY ve Türk Dünyası Belediyeler Birliği, TİKA, YTB'nin destekleri, üniversiteler, meslek örgütleri, sivil toplum ve basın kuruluşlarının proje ortaklığında gerçekleştirilecek festival "mazlumlara özgürlük" temasıyla düzenleniyor. Türkiye, Kazakistan, Kırgızistan, Azerbaycan, Özbekistan, Türkmenistan, KKTC, Macaristan ve Makedonya'nın katılım göstereceği festivale çok sayıda ülkeden 300 belgesel film başvurdu (Görsel 2.61)..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Görsel 2.61

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Festival hangi temayla düzenlenmiştir?

2. Festivale hangi kuruluşlar destek vermiştir?

3. Belgesel filmler kültürel bağları nasıl güçlendirir?

Türkiye insani yardımlarıyla yıllardır Filistin'de

"... Rakamlar ve icraatlar incelendiğinde Türkiye'nin her zaman Filistin'in yanında olduğu ve yapılan yardımların sadece son dönemdeki gelişmelerle sınırlı olmadığı görülüyor. Türkiye, Filistin'e yönelik gıda, barınma gibi acil insani yardımların yanı sıra yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla Türkiye-Filistin Dostluk Hastanesi gibi sağlık hizmetleri de sunmuştur (Görsel 2.62). Ayrıca Türkiye'nin tarım, eğitim ve teknik destek alanlarında da Filistin'e önemli katkıları vardır..."

(Genel ağdan alınmıştır.)

Görsel 2.62

Kültür ve gönül bağı kurduğumuz coğrafyanın çok geniş olmasının nedenleri nelerdir? Düşüncelerinizi söyleyiniz.

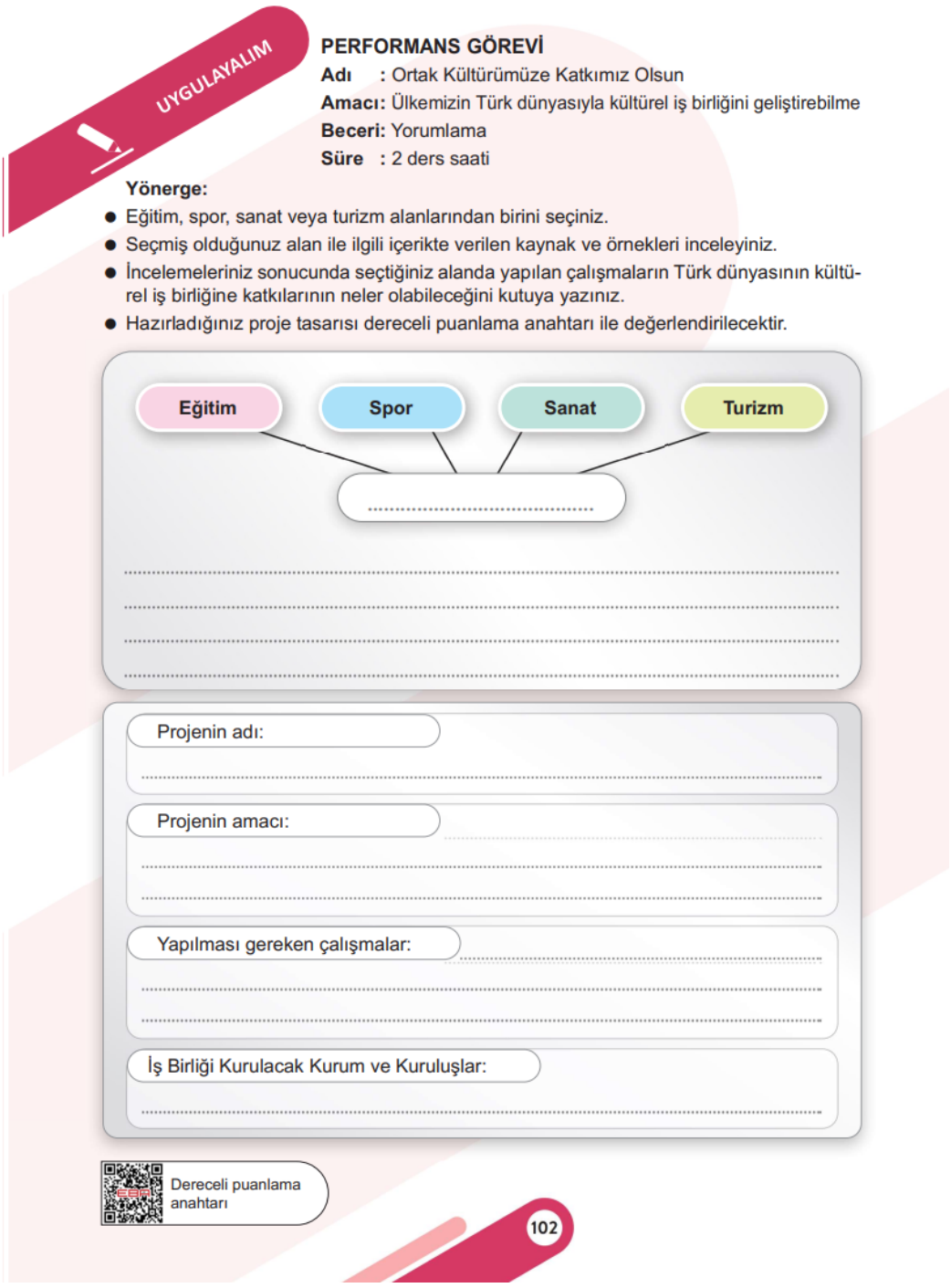
101

Açık Uçlu Bilgi ve Yorum Soruları

1. Türkiye, Filistin'e hangi acil insani yardımları ulaştırmıştır?

2. Türkiye, Filistin'e başka hangi alanlarda katkı sağlamıştır?

3. Kültür ve gönül bağı kurduğumuz coğrafyanın çok geniş olmasının nedenleri nelerdir?

Cevaplar

Performans görevi: örnek proje (seçilen alan: Eğitim)

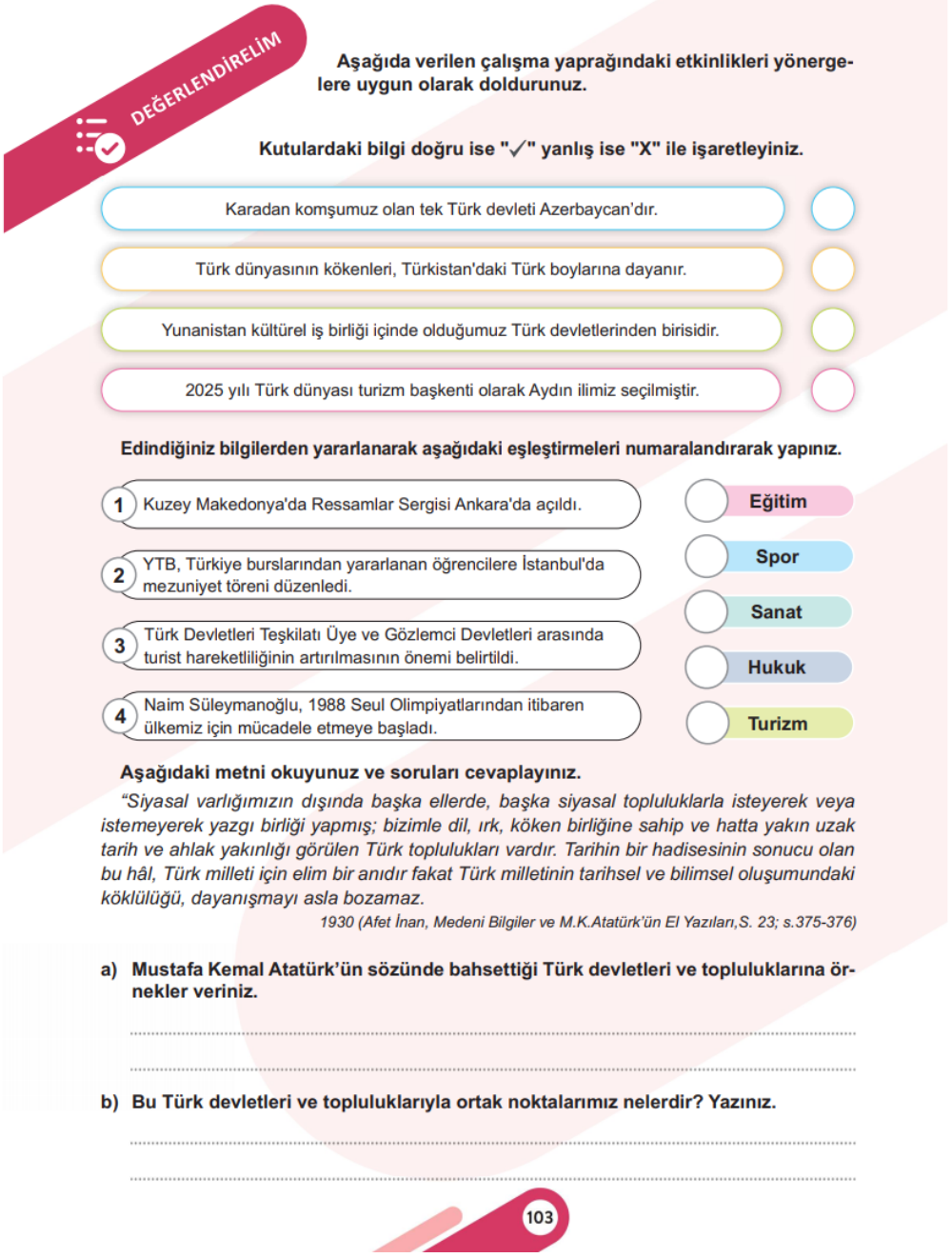
Türk dünyasındaki öğrencilerin birbirini tanıması, ortak dil ve kültür bağlarının güçlenmesine katkı sağlar.

Projenin adı: Kardeş Sınıflar, Ortak Kültür

Projenin amacı: Türk devletlerindeki öğrenciler arasında tanışmayı, dostluğu ve kültür paylaşımını artırmak.

Yapılması gereken çalışmalar: Kardeş okullar belirlemek, çevrim içi buluşmalar yapmak, mektup yazışmak, masal ve oyunları paylaşmak, ortak bir dijital dergi hazırlamak.

İş birliği kurulacak kurum ve kuruluşlar: Millî Eğitim Bakanlığı, Türk Devletleri Teşkilatı, Yunus Emre Enstitüsü, YTB, TİKA, TÜRKSOY.

DEĞERLENDİRELİM

Aşağıda verilen çalışma yaprağındaki etkinlikleri yönergelere uygun olarak doldurunuz.

Kutulardaki bilgi doğru ise "✓" yanlış ise "X" ile işaretleyiniz.

- Karadan komşumuz olan tek Türk devleti Azerbaycan'dır. ( )
- Türk dünyasının kökenleri, Türkistan'daki Türk boylarına dayanır. ( )
- Yunanistan kültürel iş birliği içinde olduğumuz Türk devletlerinden birisidir. ( )
- 2025 yılı Türk dünyası turizm başkenti olarak Aydın ilimiz seçilmiştir. ( )

Edindiğiniz bilgilerden yararlanarak aşağıdaki eşleştirmeleri numaralandırarak yapınız.

1. Kuzey Makedonya'da Ressamlar Sergisi Ankara'da açıldı.
2. YTB, Türkiye burslarından yararlanan öğrencilere İstanbul'da mezuniyet töreni düzenledi.
3. Türk Devletleri Teşkilatı Üye ve Gözlemci Devletleri arasında turist hareketliliğinin artırılmasının önemi belirtildi.
4. Naim Süleymanoğlu, 1988 Seul Olimpiyatlarından itibaren ülkemiz için mücadele etmeye başladı.

( ) Eğitim
( ) Spor
( ) Sanat
( ) Hukuk
( ) Turizm

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

"Siyasal varlığımızın dışında başka ellerde, başka siyasal topluluklarla isteyerek veya istemeyerek yazgı birliği yapmış; bizimle dil, ırk, köken birliğine sahip ve hatta yakın uzak tarih ve ahlak yakınlığı görülen Türk toplulukları vardır. Tarihin bir hadisesinin sonucu olan bu hâl, Türk milleti için elim bir anıdır fakat Türk milletinin tarihsel ve bilimsel oluşumundaki köklülüğü, dayanışmayı asla bozamaz.

1930 (Afet İnan, Medeni Bilgiler ve M.K.Atatürk'ün El Yazıları,S. 23; s.375-376)

a) Mustafa Kemal Atatürk'ün sözünde bahsettiği Türk devletleri ve topluluklarına örnekler veriniz.

.....

.....

b) Bu Türk devletleri ve topluluklarıyla ortak noktalarımız nelerdir? Yazınız.

.....

.....

103

Cevaplar

Doğru / Yanlış

1. Doğru (Azerbaycan, Nahçıvan üzerinden kara komşumuzdur.) 2. Doğru 3. Yanlış (Yunanistan bir Türk devleti değildir.) 4. Yanlış (2025 için Celal-Abad seçilmiştir.)

Eşleştirme

Eğitim: **2** Spor: **4** Sanat: **1** Hukuk: **boş kalır** Turizm: **3**

a) Atatürk'ün bahsettiği Türk devlet ve topluluklarına örnekler

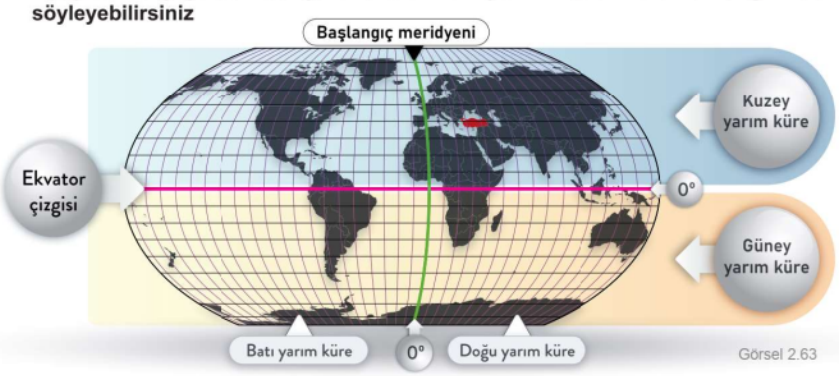
Azerbaycan, Kazak, Kırgız, Özbek, Türkmen, Tatar ve Uygur Türkleri; Kıbrıs, Batı Trakya ve Irak (Kerkük) Türkleri. (Metin 1930 tarihlidir; o dönemde bu toplulukların çoğu başka devletlerin yönetimindeydi.)

b) Ortak noktalarımız

Dil, soy (ırk), köken birliği, tarih ve ahlak yakınlığı.

2. ÖĞRENME ALANI-ÖRNEK SORULAR

1. **Aşağıdaki bilgi görselinden yararlanarak Türkiye'nin mutlak konumu ile ilgili neler söyleyebilirsiniz**

Görsel 2.63

.....

.....

2. Doğu Karadeniz'de dağlar kıyıya paralel uzanır ve Doğu Karadeniz'in arazi yapısı çok engebelidir. Bu durum yerleşim alanlarını sınırlı hâle getirmiş ve nüfusun kıyı boyunca yoğunlaşmasına neden olmuştur.

Bu bilgide aşağıdaki doğal çevre özelliklerinden hangisinin beşerî çevreye olan etkisine değinilmiştir?

A) Su kaynakları B) Bitki örtüsü C) Yer şekilleri D) İklim

3. **Aşağıdaki devletlerden hangisi günümüzde varlığını devam ettiren bağımsız Türk devletlerinden biri değildir?**

A) Azerbaycan
B) Moğolistan
C) Kazakistan
D) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

4. Ülkemiz Türk dünyasındaki öğrenciler için "Türkiye Bursları" adı altında geniş bir burs programı yürütmektedir. Türk dünyasında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Türk okulları mevcuttur. Kazakistan'da Türk-Kazak Uluslararası Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te ise Türk-Kırgız Manas Üniversitesi bulunmaktadır.

Verilen bilgilerden yararlanarak ülkemizin Türk dünyasıyla hangi alanda iş birliği yaptığını yazınız.

.....

Bu iş birliğinin ne tür katkılarda bulunabileceğini yazınız

.....

104

Cevaplar

1. Türkiye'nin mutlak konumu

Türkiye, Ekvator'un kuzeyinde (Kuzey Yarım Küre) ve Başlangıç Meridyeni'nin doğusunda (Doğu Yarım Küre) yer alır; 36°-42° kuzey paralelleri ile 26°-45° doğu meridyenleri arasındadır.

2. ve 3. sorular

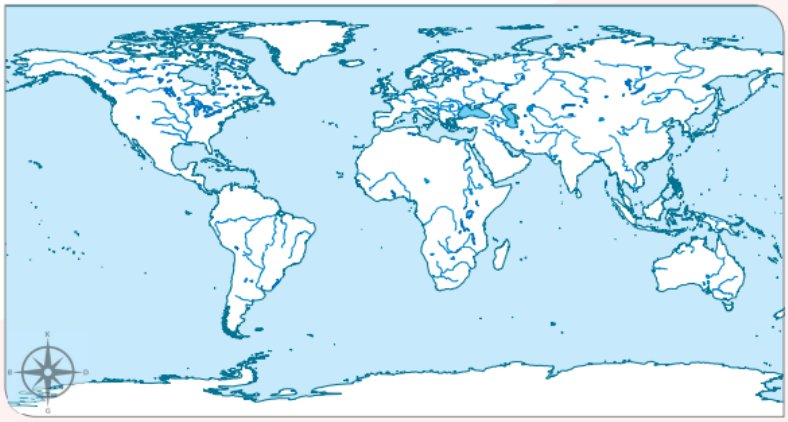
2: **C) Yer şekilleri** 3: **B) Moğolistan**

4. soru

İş birliği alanı: Eğitim.

Katkıları: Nitelikli insan yetişir, ortak dil ve kültür bağları güçlenir, öğrenciler arasında dostluk kurulur, ülkeler arası ilişkiler gelişir.

5. Aşağıdaki Dünya dilsiz haritası üzerine kıta ve okyanusların isimlerini yazınız.

Harita 2.22

6. Aşağıda Türkiye'nin Dünya üzerindeki mutlak konumunu gösteren coğrafi koordinatlar verilmiştir.

Harita 2.23

Verilen harita incelendiğinde Türkiye ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Dört farklı denize kıyısı bulunmaktadır.
B) Kuzeyden esen rüzgârlar sıcaklığı artırmaktadır.
C) Dağlar genellikle denize paralel uzanmaktadır.
D) Çeşitli iklim tipleri etkili olmaktadır.

Daha fazla örnek soru

Kavram oyunu

Cevaplar

5. Kıta ve okyanuslar

Kıtalar: Asya (sağ üst), Avrupa (üst orta, Asya'nın batısı), Afrika (orta), Kuzey Amerika (sol üst), Güney Amerika (sol alt), Okyanusya/Avustralya (sağ alt), Antarktika (en alt).

Okyanuslar: Büyük (Pasifik) Okyanus (haritanın iki kenarı), Atlas Okyanusu (Amerika ile Avrupa-Afrika arası), Hint Okyanusu (Afrika ile Avustralya arası), Arktik (Kuzey Buz) Okyanusu (en üst), Güney Okyanusu (Antarktika çevresi).

6. soru

A) Dört farklı denize kıyısı bulunmaktadır. (Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz)